

Rada Naukowa

Członkowie krajowi

Doc. dr hab. n. med. Andrzej Basiński

Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Akademia Medyczna w Gdańsku

Prof. dr hab. Anna Dyażyńska-Herman

Katedra i Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Śląska Akademia Medyczna

Prof. dr hab. n. med. Teofan M. Domżał

Klinika Neurologiczna, Centralny Szpital Kliniczny Wojsko-
wa Akademia Medyczna w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Jerzy Garstka

Zakład Anestezjologii i Leczenia Bólu, Instytut Anestezjolo-
gii i Intensywnej Terapii, Akademia Medyczna w Poznaniu

Dr n. med. Maciej Hilgier

Oddział Badania Bólu i Terapii Paliatywnej, Centrum Onko-
logii, Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Marek Kowalczyk

Zakład Farmakologii i Toksykologii, Wojskowy Instytut
Higieny i Epidemiologii w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Marian Kuś

Emerytowany profesor Collegium Medicum
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kübler

Katedra Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Akademia Medyczna we Wrocławiu

Prof. dr hab. Andrzej W. Lipkowski

Pracownia Neuropeptydów, Centrum Medycyny Doświad-
czalnej i Klinicznej, Polska Akademia Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Jacek Łuczak

Klinika Opieki Paliatywnej, Anestezjologii i Intensywnej
Terapii Onkologicznej, Katedra Onkologii, Akademia
Medyczna w Poznaniu

Prof. dr hab. n. med. Ewa Mayzner-Zawadzka

Katedra Anestezjologii i Intensywnej Terapii
Akademia Medyczna w Warszawie

Prof. dr hab. n. med. Antoni Prusiński

Katedra i Klinika Neurologii, Akademia Medyczna
w Łodzi

Prof. dr hab. n. med. Henryk I. Trzeciak

Zakład Farmakologii, Śląska Akademia Medyczna w Kato-
wicach

Doc. dr hab. n. med. Jerzy Wordliczek

Zakład Badania i Leczenia Bólu, Katedra Anestezjologii
i Intensywnej Terapii, Collegium Medicum, Uniwersytet
Jagielloński w Krakowie

Członkowie zagraniczni

Dr n. med. Teodor Goroszeniuk

Guy's and St. Thomas' Hospital Trust
Pain Management Unit
London, Anglia

Dr Emile Hiesiger

Departments of Neurology and Radiology,
NYU Medial Center,
New York, USA

Dr Halina Machelska

Klinik für Anaesthesiologie und Operative
Intensivmedizin, Klinikum Benjamin Franklin,
Freie Universität Berlin, Niemcy

Dr Flaminia Pavone

Istituto di Psicobiologia e Psicofarmacologia CNR,
Roma, Włochy

Dr n. med. Andrzej Regieli

GHZ Hospital
Gouda, Holandia

Dr n. med. Jan Rykowski

Central Medical Hospital
Orebro, Szwecja

Spis treści

ARTYKUŁ SPECJALNY

Ból w języku polskim 8
Jan Miodek

PRACE ORYGINALNE

Ocena wpływu tramadolu zastosowanego metodą 10
„analgezji z wyprzedzeniem” na zapotrzebowanie
na tramadol w okresie pooperacyjnym
Influence of tramadol used as “preemptive analgesia”
on tramadol requirement in the postoperative period
Włodzimierz Wnęk, Renata Zajączkowska, Jerzy Wordliczek,
Jan Dobrogowski

Zastosowanie jednostronnej blokady 15
podpajęczynówkowej u pacjentów poddanych
zabiegom ortopedycznym w zakresie kończyny dolnej
The use of unilateral spinal block in patients undergoing
orthopedic procedures involving one lower limb
Włodzimierz Wnęk, Renata Zajączkowska, Jerzy Wordliczek,
Jan Dobrogowski

Organizacja systemu leczenia bólu pooperacyjnego 20
w Szpitalu Powiatowym w Miliczu – analiza i ocena
efektywności nowych rozwiązań
The organization of the postoperative pain treatment
system at a district general hospital in Milicz
– the analysis and evaluation of new solutions
Iwona Symonowicz

PRACE POGLĄDOWE I PRZEGLĄDOWE

Zaburzenia depresyjne i ból przewlekły 35
Depression disorders and chronic pain
Anna Golec, Jan Dobrogowski

Redakcja

Dr hab. n. med. Jan Dobrogowski
Dr Joanna Mika
Prof. dr hab. Barbara Przewłocka – redaktor naczelny
Mgr Agnieszka Sieja – sekretarz redakcji
Doc. dr hab. n. med. Adam Stępień
Prof. dr hab. n. med. Andrzej Szczudlik

Współpraca

Dr n. med. Jadwiga Pyszkowska

Adres redakcji

Instytut Farmakologii PAN
31-343 Kraków, ul. Smętna 12
tel.: (12) 662-33-98
fax: (12) 637-45-00
e-mail: bol@rabbit.if-pan.krakow.pl

Współpraca

Instytut Farmakologii Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

Wydawca

ELIPSA-JAIM s.c.
30-203 Kraków, ul. Gontyna 10/1
tel./fax: (12) 641-67-49
<http://www.rehmed.pl>

Organizacje i instytucje wspierające wydawanie czasopisma

International Association for the Study of Pain

Dział reklamy

Katarzyna Koryga, tel.: (12) 641-67-49

Dział prenumerat i dystrybucji

Joanna Grochowska, tel.: (12) 641-67-49

Projekt graficzny

Siódme Niebo s.c.

Skład

ZINEL s.c., Kraków

Druk

Technet, Kraków

Nakład

1500 egz.

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść zamieszczanych ogłoszeń.

Poglądy i opinie przedstawiane w publikowanych artykułach niekoniecznie są zgodne z poglądami wydawcy, redaktorów i opiniami specjalistów wchodzących w skład Rady Naukowej. Redakcja i wydawca nie biorą odpowiedzialności za skutki działań podejmowanych w oparciu o publikowane materiały. Czytelnik powinien zweryfikować uzyskaną wiedzę z informacjami zamieszczonymi w innej literaturze fachowej oraz zaleceniami producentów leków i sprzętu medycznego.

Niedozwolone jest reprodukowanie bez zgody wydawcy jakichkolwiek materiałów zawartych w czasopiśmie Ból.

Copyright & translation copyright by ELIPSA-JAIM s.c.

Czasopismo zostało ocenione przez Zespół Medyczny Komitetu Badań Naukowych i otrzymało 2,00 pkt KBN oraz 2,70 pkt Index Copernicus

GALERIA BÓLU

Metafizyka i mięso **44**
Zbylut Grzywacz

LISTY DO REDAKCJI

Doświadczenia własne w leczeniu bólu **48**
– korespondencja z Londynu
Own experience in pain management
– Letter from London
Andrzej Król

Korespondencja z Dublina **53**
Letter from Dublin
Wojciech P. Nierodziński

KALENDARIUM **55**

STRONA PTBB **58**

Komunikaty Zarządu Głównego Polskiego
Towarzystwa Badania Bólu

Sprawozdanie z V Zjazdu Polskiego Towarzystwa
Badania Bólu

Komunikat IASP

Komunikat ESRA

ZASADY PUBLIKOWANIA PRAC **1**

ZASADY PRENUMERATY **19**